

**Magyar Tudományos Akadémia
Főtitkára**

**Előterjesztés
a Közgyűlés részére
a Magyar tudományos Akadémia 2007. évi
kölségvetési koncepciójáról**

Budapest, 2006. május

A Magyar Tudományos Akadémia 2007. évi költségvetési koncepciója

A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 14. § (1) bekezdés f. pontja alapján az Akadémia költségvetésének elfogadása a Közgyűlés hatáskörébe tartozik.

A 2007. évi költségvetés előkészítése a Kormány részéről még nem kezdődött el így az Akadémia költségvetésének jóváhagyására – hasonlóan a korábbi időszakokhoz – a májusi Közgyűlésen még nem kerülhet sor, de annak állásfoglalása az Akadémia benyújtásra kerülő igényei tekintetében elengedhetetlen.

B e v e z e t é s

Az Akadémia a 2007. évi költségvetési koncepciójának összeállításánál változatlanul az elmúlt években megfogalmazódott legfontosabb feladatok megvalósítását tudja elérendő célként kitűzni.

Ezek a következők:

- A kutatóhálózat gazdasági stabilitásának megteremtése;
- A kutatóhálózat versenyképességének fenntartása a világban és azon belül első helyen az EU környezetben;
- A kutatóhálózat pályázóképességének növelése;
- A kutatási eredmények gazdasági hasznosításának elősegítése az innovációs törvény által megteremtett jogszabályi keretek között;
- Egyes országosan kiemelt feladatok ellátásában való nagyobb volumenű részvétel;
- Az alapkutatások mennyiségi és minőségi növelése az OTKA Programokon keresztül.

Ezek megvalósítása az évek óta romló gazdasági-társadalmi körülmények mellett elérhetetlennek bizonyultak. Az elmúlt években a közgyűlések által elfogadott úgynevezett Költségvetési Irányelvek közül – sajnos egyáltalán nem rendkívüli módon – kevés fejlesztési igényt sikerült realizálni.

A 2007. évi költségvetési koncepció főbb fejlesztési igényeinek meghatározásánál tekintettel a külső, Akadémiától független körülmények együttes várhatóan rendkívül negatív következményeire kizárólag azokat a feladatokat és a kapcsolódó támogatási igényeket határozzuk meg, melyek nélkül az akadémiai egységes kutatóhálózat működése ellehetetlenül, a szinten tartás sem biztosítható.

I.

Az Akadémiának és intézményhálózatának 2007. évi fejlesztési koncepciója

1.	Kutatóintézeti alapellátás biztosítása (ideértve a folyamatosság biztosításához szükséges jogszabályi alapok megteremtését és az elmúlt évek hiányának rendezését.)
-----------	---

	<p>Az Akadémia kutatóintézeti hálózatának hosszú évek óta visszatérő problémája, hogy az alapkutatásokhoz, valamint a pályázóképesség fenntartásához szükséges források automatizmusként rendelkezésre álljanak. Az alapellátási rendszer megfelelő szintű finanszírozása további magasabb összegű külföldi – döntően EU-s – pályázati keretek elnyerését tenné lehetővé.</p> <p>Az alapellátási hiány 2007. évre már megközelíti a 9 milliárd Ft-ot. Természetesen az Akadémia vezetése megérti az ország rendkívül nehéz gazdasági helyzetét, ezért a jogszabályi alapok megteremtése mellett, 2007. évben ebből az összegből 4,567 milliárd Ft többlettámogatást szorgalmaz.</p>
2.	A fiatal kutatói álláshelyek számának növelése
	<p>A hazai fajlagos kutatólétszám közelítése az EU átlaghoz (melynek még a felét sem éri el jelenleg), fontos feladatot jelent 2007-ben is.</p> <p>A fiatal kutatói pályázati rendszer az egyik leghatékonyabb formája a kutatói utánpótlás biztosításának.</p> <p>Ez 2007. évben 50 álláshelyet jelentene, melynek fejlesztési igénye – segédmunkatársi besorolást alapul véve – 136 millió Ft.</p>
3.	A kutatási infrastruktúra szinten tartása
	<p>Jelenleg a kutatóhálózat gép- műszer állományának átlagos korszerűségi szintje akadémiai átlagban 30,6% amely az elmúlt évek 25%-os mélypontjához viszonyítva jelentős előrehaladást jelent, azonban a hazai kutatásfejlesztés nemzetközi élvonalba kerüléséhez még mindig nagyon alacsony. Ennek az értéknek az 55-60%-os mértéket kellene elérnie. (Évente átlag 1 milliárd Ft nettó fejlesztéssel 3-4%-os növekedés érhető el.)</p> <p>Ezen belül infrastrukturális fejlesztéshez kapcsolódik még az épület felújításokra fordítható keret 300 millió Ft-tal történő növelése.</p> <p>Ezen a jogcímen 2007. évre 1.000,0 millió Ft többletet tervezünk.</p>
4.	Doktori tisztelet díjknál létszámnövekedés
	<p>Az MTA doktora címmel rendelkezők 2006. február 28-i állapot szerinti számából és a doktorok számának az elmúlt öt évi átlagos növekedéséből kiindulva, a 2007. évi költségvetésben a tiszteletdíjakra 300 millió Ft szükséges, mivel az elmúlt évek létszám növekedését az Akadémia saját forrásai terhére már nem képes tovább finanszírozni.</p>
	<p>Amikor az MTA ennek a hiánynak a fedezetét szorgalmazza egyben deklarálja, hogy a jövőben – az automatizmusokat nem tekintve – magasabb igényt nem támaszt. Az eljárásrend megváltoztatásával, a követelményrendszer szigorítása révén kezeli a jelentkezők számának növekedését.</p> <p>Ezek a következők:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • A magyar felsőoktatás meghatározó része is elfogadja az Akadémia értékrendjét, és a professzori kinevezéseknél számos esetben megköveteli az MTA doktora cím meglétét. Erre jogszabály nem kötelezi, ezt önként vállalja a felsőoktatás. Ebből adódóan a felsőoktatásban dolgozóknak érdekükben áll az MTA doktora cím megszerzése. Ez növeli az Akadémia presztízsét is. • A nemzetközi tudományos kapcsolatok átstrukturálódása következtében a kiemelkedő kutatóknak fiatalabb korban van lehetősége bekapcsolódni a nemzetközi tudományos életbe. Tehetségüket így hamarabb kamatoztathatják, előbb érik el azt, hogy az MTA doktora címmel szemben támasztott követelményeket teljesítsék. • Az Akadémia – elfogadva az EU tudományos kutatásokra vonatkozó követelményrendszerét – folyamatosan hangsúlyozza a tudásalapú társadalom fontosságát, melynek konkrét következményeként azt is szükségesnek tartja, hogy emelkedjen a tudományos kutatók számaránya. E célkitűzés megvalósulásának eredményeként több kutatóból kerülhetnek ki a legjobbak. • Az MTA és annak vezetése a Bolyai ösztöndíjon keresztül is támogatja a valóban kiemelkedően tehetséges fiatal kutatók érett tudóssá válásának a folyamatát.
	<p>Mindezek együttesen azt eredményezhetik, hogy továbbra is növekedni fog az MTA doktora címre pályázók száma. A növekedés azonban nem egyenletes és nem lineáris. Minden benyújtási szakaszban változik, hullámzik, nő vagy csökken.</p>
5.	<p>Akadémikus tagválasztással kapcsolatban 2007. évre az új levelező tagok és a levelezőkből rendes taggá megválasztottak tiszteletdíjának, illetve különbözetének finanszírozása szintén nem oldható meg központi forrás bevonása nélkül. Ennek mértéke 180,0 millió Ft.</p>
6.	<p>Tudományos könyv- és folyóirat kiadás és beszerzés támogatása</p>
	<p>Az alapkutatások eredményei bemutatásának egyik fontos eszköze a könyv- és folyóirat kiadás támogatása, melynek még szinten tartásához sem rendelkezik az Akadémia megfelelő forrásokkal.</p> <p>A nemzetközi könyvtári cseretevékenység is fokozatosabb felülvizsgálatra kerül; az MTA e téren is korszerű módon jár el.</p> <p>A két feladatra legalább a szinten tartáshoz 200 millió Ft szükséges.</p>
7.	<p>A Tudomány Világforumának (WSF) 2007. évi megrendezéséhez 210 millió Ft szükséges.</p>
8.	<p>OTKA Programok 2007. évi fejlesztési igénye</p>
8.1.	<p>Az újonnan induló kutatási pályázatok keretét mintegy 600 millió Ft-tal kívánja megnövelni, ezzel a kiemelkedő pályázatok támogatási aránya mintegy 30 % körüli értékre emelkedhet.</p>
8.2.	<p>Az OTKA Bizottság mintegy 90 millió Ft-tal kívánja megemelni a hazai és</p>

		nemzetközileg pályázatokon sikeresen szereplő, fiatal kutatók kutatásainak támogatását.
	8.3.	A nagy költségigényű kutatási pályázatok és a fiatal kutatói utánpótlást biztosító tudományos iskola pályázatok keretét, mintegy 450 millió Ft-tal kívánja megemelni, mivel a 2006. évi keret a kiváló pályázatok 24%-ra volt elegendő.
	8.4.	Az OTKA nemzetközi együttműködésben való kötelezettségei teljesítése, (EUCORS) valamint a hazai kutatók minél több nemzetközi közös kutatásban való részvétele az előző évhez képest mintegy 50 millió Ft többlettámogatást tervezett.
	8.5.	A kutatóknak kutatásaikhoz elengedhetetlenül szükséges adatbázisok használatát az OTKA mintegy 85 millió Ft-tal megemelt összeggel kívánja támogatni.
	8.6.	A kutatási pályázatokhoz kapcsolódóan, alapkutatásokhoz elengedhetetlenül szükséges műszerberendezéseket mintegy 600 millió Ft összegben kíván támogatni, amely évek óta kerethiány miatt nem kerülhetett meghirdetésre.
	8.7.	Az OTKA kutatási eredmények korszerű, elektronikus, költségtakarékos publikálására, az MTA-val egységesített adatbázis első lépcsőinek megteremtésére, valamint tudományos ismeretterjesztését 49 millió Ft-tal megemelt összegben.
	8.8.	Az OTKA Stratégiában leírt strukturális átalakításra, informatikai programfejlesztésre, az elektronikus pályázati rendszer kialakítására mintegy 50 millió Ft fejlesztést irányozott elő.

Az Akadémia vezetése az OTKA Bizottság által benyújtott teljes tervezetét előterjeszti a Kormány számára, azzal a feltétellel, hogy amennyiben a költségvetési tárgyalásokon az esetleges elvonások és fejlesztési többletek nem kerülnek konkrétan, költségvetési tételenként nevesítésre, így mind az elvonást, mind a többletet az OTKA Programoknál az MTA egészére vonatkozó mérték szerint érvényesíti!

II.

A megjelölt fejlesztési igények nem tartalmazzák a különböző jogszabályi előírásokon alapuló determinációk és a központilag meghatározásra kerülő 2007. évi illetményfejlesztés támogatási többletének összegeit (Bolyai ösztöndíj, tiszteletdíjak, központi illetményfejlesztések).

A 2007. évi illetményfejlesztések intézményi szintre történő lebontása nem történhet lineáris módon.

A jelen előterjesztést megtárgyalta és a Közgyűlés részére előterjesztésre javasolta a Felügyelő Bizottság és az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa.

Határozati javaslatok

A Közgyűlés elfogadja az Akadémia 2007. évi költségvetési koncepcióját, annak preferenciáit és felhatalmazza az Akadémia vezetését, hogy a 2007. évi költségvetés tárgyalásánál ennek megfelelően járjon el.

A Közgyűlés felhatalmazza az Akadémia vezetését, hogy az Akadémia 2007. évi költségvetési keretszámait az akadémiai költségvetési tárgyaláson elfogadott kereteknek megfelelően állapítsa meg.

Meskó Attila s.k.
főtitkár

A Magyar Tudományos Akadémia 2007. évi költségvetési fejlesztési igényeinek bemutatása

Fejlesztési jogcímek	Millió Ft-ban Fejlesztési összegek
2006. évi, az Országgyűlés által jóváhagyott költségvetési támogatás	38.128,3
1. Kutatóintézeti alapellátás hiányának első ütem	4.567,0
2. Új fiatal kutatói álláshelyekre (50 fő)	136,0
3. Infrastrukturális fejlesztésre (beruházás, felújítás)	1.000,0
4. Doktori tiszteletdíjakra létszámnövekedés miatt	300,0
5. Akadémikusi tagválasztás miatti létszámnövekedésre	180,0
6. Könyv- és folyóirat kiadás és beszerzés támogatására	200,0
7. WSF 2007. évi megrendezésére	210,0
MTA fejlesztés összesen =(1+...+7)	6.593,0
OTKA Programok fejlesztése	1.974,0
Akadémia fejezet 2007. évi fejlesztési igényei összesen	8.567,0